

Nivelul de trai al populației din municipiul Chișinău în anul 2021

1. Indicatorii veniturilor populației

Indicatorii veniturilor populației sunt reprezentați de veniturile disponibile ale populației și înglobează următoarele categorii:

- activitatea salarială;
- activitatea individuală agricolă sau non-agricolă;
- activitate din proprietate;
- prestații sociale;
- alte venituri.

Veniturile medii lunare disponibile pe o persoană, în anul 2021, în municipiul Chișinău au constituit 5062,3 lei, fiind în creștere cu 16% față de anul 2020 (4355 lei). Activitatea salarială reprezintă principala sursă de formare a veniturilor populației (68,1%), fiind urmată de veniturile din prestațiile sociale - 12,5% (dintre care 9,4% - pensiile) și veniturile din activitatea individuală non-agricolă - 7,4%. Veniturile din activitatea individuală agricolă reprezintă 0,2% din totalul veniturilor populației, iar cele din proprietate - doar 0,7% (*Diagrama nr.1*).

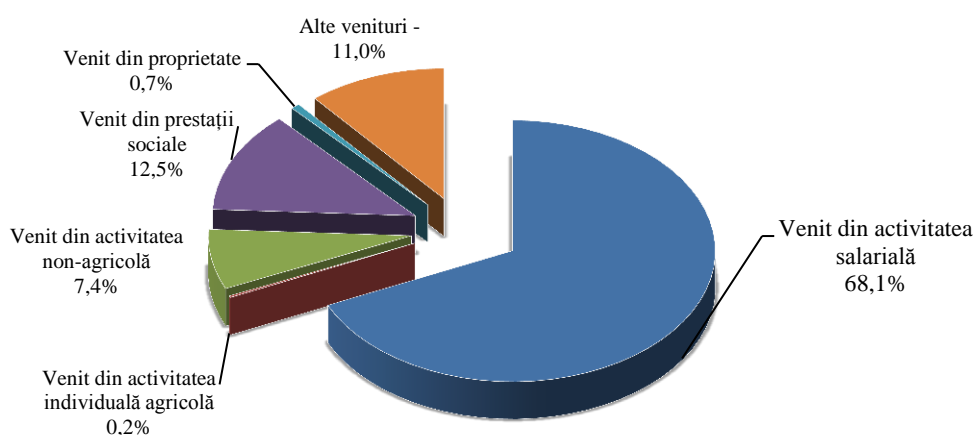

Diagrama nr.1: *Structura veniturilor disponibile ale populației în mun. Chișinău, anul 2021*

În anul 2021, în municipiul Chișinău, câștigul salarial mediu lunar brut a constituit 10965 lei, fiind în creștere cu 14% în raport cu anul 2020 și cu 22% față de salariul mediu pe țară (8979,8 lei). Conform datelor analizate, în municipiul Chișinău, bărbații sunt cei care câștigă mai mult. Câștigul mediu salarial lunar al unui bărbat constituie 12026,5 lei, iar al unei femei – 9898,3 lei.

În *Diagrama nr.2* este prezentată evoluția ascendentă a salariului mediu lunar în municipiul Chișinău, pe perioada anilor 2017-2021.

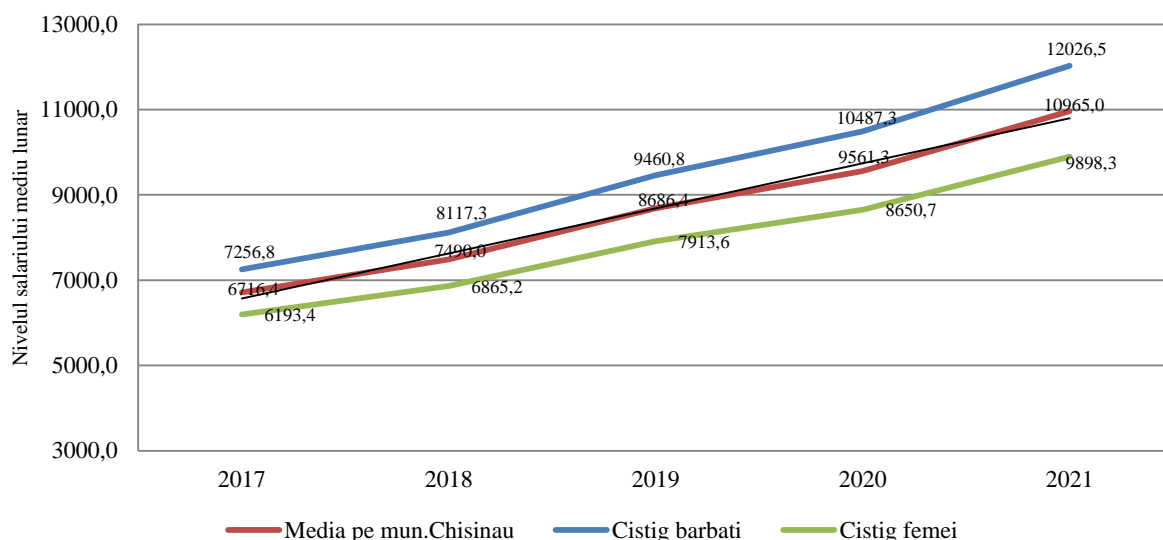

Diagrama nr.2: *Evoluția salariului mediu lunar în mun. Chișinău, pe perioada 2017-2021*

2. Indicatorii consumului populației

Cheltuielile de consum ale gospodăriei reprezintă totalitatea cheltuielilor curente pentru produse alimentare, nealimentare și servicii. Analizând datele statistice, cheltuielile medii lunare pentru o persoană în municipiul Chișinău, în anul 2021 au constituit 4249 lei, fiind în creștere cu 7% față de anul 2020 (3946,3 lei) și cu 5% în raport cu anul 2019 (4038,8 lei).

Din cauza pandemiei, anul 2020 nu poate fi considerat un an de referință, totuși, în anul 2021 se constată o tendință de creștere a cuantumului cheltuielilor de consum comparativ cu anii precedenți. În *Diagrama nr.3* sunt prezentate datele privind structura cheltuielilor de consum ale populației din mun. Chișinău în anul 2021.

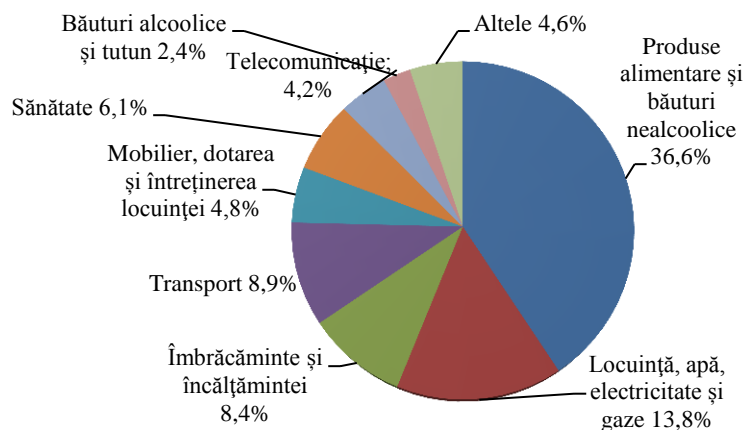

Diagrama nr.3: *Structura cheltuielilor de consum ale populației din mun. Chișinău, anul 2021*

Astfel, ponderea majoră în cheltuielile de consum îi revine cheltuielilor gospodăriei pentru *produsele alimentare* - 36,6%. Pentru *întreținerea locuinței*, o persoană a alocat 13,8% din cheltuielile totale, pentru *transport* – 8,9%, iar pentru *îmbrăcăminte și încălțăminte* – 8,4%.

Totodată, menționăm că cheltuielile pentru *educație* au constituit doar 1,7 %.

3. Condițiile de locuit în municipiul Chișinău

Condițiile de locuit reprezintă un indice important al bunăstării populației, acestea oferind persoanei satisfacerea necesităților de ordin biologic, psihologic și social.

Dotarea locuinței cu principalele comodități reflectă un grad de confort pe care îl oferă fondul locativ unui cetățean. Conform datelor statistice, toate gospodăriile din municipiul Chișinău sunt dotate cu iluminare electrică, pe când în zonele rurale ale țării, aceste utilități sunt mai puțin accesibile.

În municipiul Chișinău 98,7% din gospodării au acces la instalațiile de alimentare cu apă; 98,5% au instalație de canalizare; 78 % gaze naturale din rețea și 92,2% - dispun de baie sau duș.

În *Diagrama nr.4* este reflectată repartizarea gospodăriilor după numărul de camere în mun. Chișinău, în anul 2021, ponderea cea mai mare (46,9%) fiind deținută de locuințele cu 2 camere.

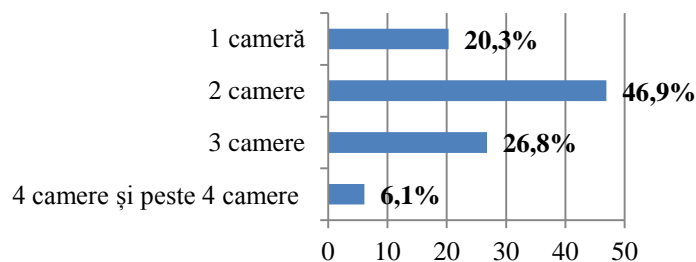

Diagrama nr.4: Repartizarea gospodăriilor după numărul de camere în mun. Chișinău, anul 2021

În funcție de tipul gospodăriei, se constată că 28,9% de gospodării sunt formate dintr-o *singură persoană*, *cuplurile familiale cu copii* - 24,6%; *cuplurile familiale fără copii* - 21,1%; *alte gospodării fără copii* - 13,9%; *alte gospodării cu copii* – 8,2%; *părinte singur cu copii* - 3,4%.

Modalitatea de repartizare a gospodăriilor după tipul acestora, în municipiul Chișinău, în 2021 este reprezentată în *Diagrama nr.5*.

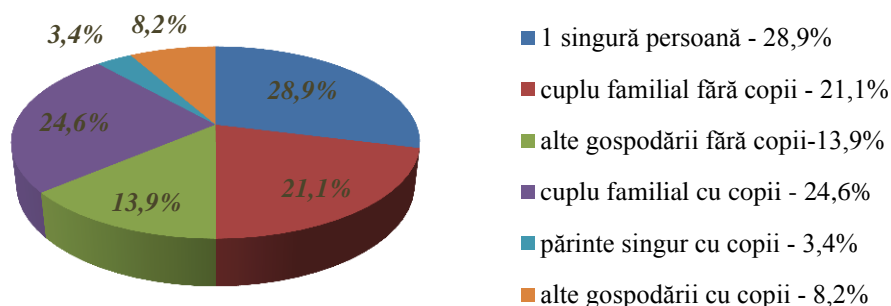

Diagrama nr.5: Repartizarea gospodăriilor după tipul gospodăriilor în mun. Chișinău, 2021

Gruparea după statutul socio-economic al capului gospodăriei relevă ponderi mai mari pentru gospodăriile capul cărora este un salariat (62,4%) și pensionar (21%). Totodată, gospodăriile lucrătorilor pe cont propriu în activități neagricole constituie 8,8%, iar cele a lucrătorilor pe cont propriu în agricultură (fermieri) – 0,2% din totalul gospodăriilor (Diagrama nr.6).

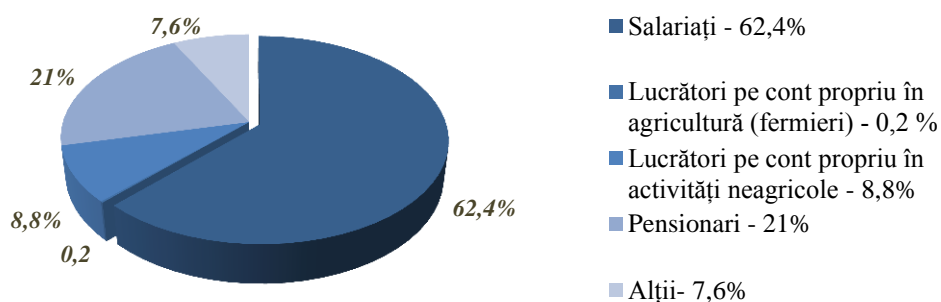

Diagrama nr.6: Repartizarea gospodăriilor după statutul socio-economic în mun. Chișinău, anul 2021

Pentru a determina gradul de bunăstare a populației este necesar să se ia în calcul ansamblul de proprietăți ce le dețin cetățenii și anume: locuințe private, autoturisme și loturi de pământ. La nivelul municipiului Chișinău se constată că 87,1% din populație deține o locuință privată; 37% - câte un autoturism și doar 14,6% din populație este proprietară al unui lot de pământ.

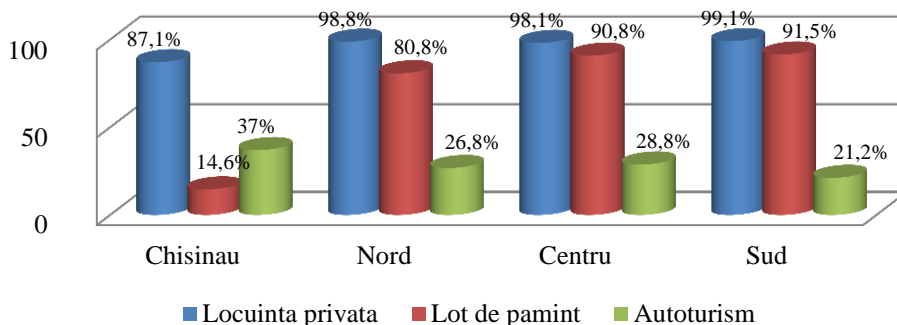

Diagrama nr.7: Nivelul de bunăstare al gospodăriilor în Republica Moldova, anul 2021

Pe plan regional, în celelalte zone se atestă o pondere înaltă a populației ce deține loturi de pământ ca rezultat al amplasării teritoriale, în intervalul de 80-90% comparativ cu municipiul Chișinău (14,6%). Însă, în planul deținerii unui autoturism, în zonele țării se atestă cote mai reduse (*Diagrama nr.7*).

Condițiile de trai ale unei gospodării sunt determinate și de nivelul de dotare al acestora cu bunuri de folosință îndelungată.

În tabelul ce urmează este prezentat nivelul de dotare al gospodăriilor cu bunuri de folosință îndelungată pentru ultimii 2 ani.

Tabelul nr.1. Dotarea gospodăriilor cu bunuri de folosință îndelungată, 2020-2021

Denumirea bunurilor	2020 (buc la 100 gospodarii)	2021 (buc la 100 gospodarii)
Telefon mobil	190	199
Televizor	117	115
Cameră de luat vederi, aparat de fotografiat	10	10
Computer, notebook, tabletă	101	100
Frigider, congelator	102	102
Mașina de spălat rufe automat	96	97
Mașina de spălat rufe mecanică	2	2
Mașină de spălat veselă	7	9
Cuptor cu microunde	61	63
Aparat de aer condiționat	20	19
Aspirator	93	96
Bicicletă (pentru adulți)	14	16
Motocicletă, mini-motoretă, cvadraciclu	1	0
Autoturism	36	38

Astfel, observăm că bunurile de primă necesitate (telefon mobil, televizor, frigider, computer) se regăsesc în dotarea majorităților gospodăriilor. Totodată, constatăm majorarea nivelului de înzestrare a gospodăriilor cu biciclete, aspiratoare, cuptoare cu microunde etc.

4. Piața muncii

Din indicatorii ce reprezintă piața muncii putem evidenția: populația activă, populația ocupată, șomajul.

Din punct de vedere economic, *populația activă* cuprinde toate persoanele de 15 ani și peste, care furnizează forța de muncă disponibilă pentru producția de

bunuri și servicii în timpul perioadei de referință, incluzând **populația ocupată și șomerii**.

Un indicator important la acest capitol reprezintă rata de activitate a populației, care se calculează în modul următor:

$$\text{Rata de activitate (RA)} = \text{Populația activă (PA)} / \text{Populația totală de 15 ani și peste (PT)} * 100$$

La nivelul anului 2021, rata de activitate a populației în municipiul Chișinău a constituit 50,9%, depășind cu 9,8% nivelul național (41,1%) însă înregistrând o tendință descendentă pe parcursul ultimilor 3 ani (*Tabelul nr.2*).

Populația ocupată cuprinde toate persoanele de 15 ani și peste, care desfășoară efectiv o activitate economică sau socială în economie.

$$\text{Rata de ocupare (RO)} = \text{Populația ocupată (PO)} / \text{Populația totală de 15 ani și peste (PT)} * 100$$

Tabelul nr.2. Evoluția ratelor indicatorilor pieței muncii 2019-2021

Regiune	Tipul ratei	2019	2020	2021
Total pe țară	Rata de activitate	42,3	40,3	41,1
	Rata de ocupare	40,1	38,8	39,8
	Rata de șomaj	5,1	3,8	3,2
Mun. Chișinău	Rata de activitate	55,1	51,2	50,9
	Rata de ocupare	52,6	48,8	49,2
	Rata de șomaj	4,6	4,6	3,3

Analizând tabelul de mai sus, constatăm că, la nivelul municipiului Chișinău, în anul 2021, rata populației ocupate din numărul total al populației ocupate a țării constituie 49,2%.

Numărul șomerilor oficial înregistrați (pe parcursul a 10 luni ale anului 2021) în municipiul Chișinău a constituit 2319 persoane. Totodată, rata șomajului a fost destul de mică (3,3%) însă, în condițiile unei rate scăzute de activitate, nivelul relativ scăzut al șomajului este explicat de migrarea forței de muncă din regiunile țării în municipiul Chișinău, precum și din Chișinău peste hotare.

În anul 2021, în municipiul Chișinău, numărul total al salariaților în anul 2021 s-a cifrat la 356,2 mii persoane dintre care: 51% femei și 49% bărbați. De asemenea, menționăm că numărul salariaților în sectorul public reprezintă 31% din totalul salariaților înregistrați în municipiul Chișinău, iar în cel privat - 69%.

5. Indicatorii nivelului cultural

Indicatorii nivelului cultural sunt reprezentați de: (i) indicatorii nivelului de instruire a populației și a procesului de învățământ, (ii) indicatorii privind activitatea culturală a populației și (iii) indicatorii dezvoltării științei.

În anul 2021, în municipiul Chișinău au activat 177 instituții de educație timpurie, în care au fost înregistrați 38,8 mii de copii, fiind în creștere cu 7% față de anul precedent. Numărul instituțiilor de învățământ primar și secundar general a constituit 155 unități în care și-au făcut studiile 98,6 mii elevi (+3% față de anul 2020). Instituții de învățământ profesional tehnic postsecundar sunt 21 la număr cu 18,5 mii elevi (+4% față de anul 2020), iar instituțiile de învățământ profesional tehnic secundar - 11 instituții în care au fost înregistrați 5,5 mii elevi (+3% față de anul 2020). Observăm o creștere în rândul indicatorilor nivelului educațional (*Tabelul nr.3*).

Tabelul nr. 3. Indicatorii nivelului cultural al populației în mun. Chișinău, 2020-2021

Denumirea	2020	2021
Numărul de instituții de educație timpurie:	179	177
<i>în acestea copii, mii persoane</i>	36,2	38,8
Numărul de locuri în instituții de educație timpurie	38,5	38,2
Instituții de învățământ primar și secundar general:	155	155
<i>elevi, mii persoane</i>	94,9	98,6
Instituții de învățământ profesional tehnic postsecundar:	21	21
<i>elevi, mii persoane</i>	17,7	18,6
Instituții de învățământ profesional tehnic secundar:	11	11
<i>elevi, mii persoane</i>	5,3	5,5
Instituții de învățământ superior	20	20
Biblioteci publice	50	50
Muzee (inclusiv filiale)	12	12
Instituții culturale	23	23
Construcții sportive de plan (terenuri și câmpuri)	309	309
Stadioane	5	6
Săli sportive	190	190
Bazine de înot	17	17

Sistemul național de biblioteci și muzee, în anul 2021 a înregistrat 50 biblioteci, 12 muzee, 23 de instituții culturale; 6 stadioane cu tribune pentru 500 locuri; 309 construcții sportive de plan (terenuri și câmpuri); 190 săli sportive și 17 bazine de înot.

Concluzii

- Câștigul salarial mediu lunar brut în municipiul Chișinău a crescut cu 14% în raport cu anul 2020.
- Veniturile medii lunare disponibile pentru o persoană, în anul 2021 au înregistrat o creștere cu 16% față de anul precedent.
- Cheltuielile medii lunare pentru o persoană, în anul 2021, în municipiul Chișinău au crescut cu 7% față de anul 2020.
- Mediul de reședință are o mare importanță în determinarea nivelului de trai al populației în Republica Moldova. Astfel, în mediul urban, ponderea gospodăriilor care își apreciază nivelul de trai bun sau foarte bun constituie 22,2% față de 12,9% din mediul rural, iar 6,2% din gospodării - ca fiind unul rău, comparativ cu 7,5% din sate.
- În baza datelor statistice, din totalul gospodăriilor din Republica Moldova, 76,4% își apreciază nivelul de trai ca fiind satisfăcător, 16,6% – ca fiind bun sau foarte bun, iar restul gospodăriilor și-au apreciat nivelul de bunăstare ca fiind unul nesatisfăcător.
- 88,3% din gospodăriile din Republica Moldova consideră că, pe parcursul anului, nu au intervenit careva schimbări în nivelul de bunăstare al acestora, 3,5% consideră ca și-au îmbunătățit situația în 2021 comparativ cu anul precedent, iar situația s-a înrăutățit în cazul a 8,3% din gospodării.